

Wiad. entomol.	22 (1)	Poznań 2003

KRÓTKIE DONIESIENIA

SHORT COMMUNICATIONS

332. Nowe stanowiska żagnicy torfowej *Aeshna subarctica elisabethae* DJAKONOV, 1922 na Pomorzu Zachodnim

The new localities of *Aeshna subarctica elisabethae* DJAKONOV, 1922 in the Western Pomerania region

KEY WORDS: *Odonata*, *Aeshnidae*, *Aeshna subarctica*, faunistics, Western Pomerania, Poland.

Żagnica torfowa (*Aeshna subarctica* WALKER) jest gatunkiem występującym na dużych obszarach północnej i środkowej Holarktyki. Jej larwy rozwijają się przez 3–4 lata, głównie wśród zatopionych torfowców (*Sphagnum* sp.) na torfowiskach sfagnowych oraz w przybrzeżnej strefie zbiorników zarastanej przez te mchy. Omawiany gatunek jest tyrfobiontem, w szeregu regionów (zwłaszcza Europy środkowej) gatunkiem rzadkim i zagrożonym wyginięciem.

A. subarctica jest w Polsce gatunkiem rzadkim, chociaż MIELEWCZYK (1969: Pol. Pismo ent., **39**: 17-81) uważa go za regularnie spotykany i niekiedy bardzo liczny składnik odonofauny na torfowiskach sfagnowych. Z Tatr podają go FUDAKOWSKI (1930: Spraw. Kom. fizjogr., **64**: 87-174) i MIELEWCZYK (1969: *ibid.*), a z Gór Bystrzyckich MIELEWCZYK (1969: *ibid.*). Gatunek ten znacznie częściej spotykany był na nizinach. Przykładowo z niżu pochodzą stanowiska podawane przez MIELEWCZYKA (1969: *ibid.*): ówczesne powiaty: Goleniów, Puck, Brodnica, Mrągowo, Sejny – łącznie 7 stanowisk, BÖNSELA (2001: Wiad. entomol., **19**: 187-188): nad torfiankami w dolinie Biebrzy, BUCZYŃSKIEGO i STAŃCA (1997: Rocz. nauk. Pol. Tow. Ochr. Przyr. „Salamandra”, **2**: 95-107): torfowisko „Krugłe Bagno” na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim. Na terenie Pomorza Zachodniego stanowiska *A. subarctica* odnotowali m.in.: MIELEWCZYK (1969: *ibid.*): powiat Goleniów, oraz BERNARD (1989: Rocz. nauk. Pol. Tow. Ochr. Przyr. „Salamandra”, **2**: 67-93): jezioro z torfowiskiem w Słowińskim Parku Narodowym i jezioro dystroficzne koło Zielonej Chociny – ówczesne województwo śląskie, oraz trzy stanowiska w Drawieńskim Parku Narodowym.

Podczas badań faunistycznych w województwie zachodniopomorskim stwierdzono dwa nowe stanowiska występowania żagnicy torfowej:

- Równina Nowogardzka, UTM: VV95, śródlęśny zbiornik dystroficzny koło wsi Czermnica, gmina Nowogard. Powierzchnia ok. 0,5 ha, głębokość maks. ok. 3 m., otoczony lasem mieszanym. Z brzegów nachodzące pło torfowcowe z wąskim pasem trzciny (*Phragmites australis* (CAV.) TRIN ex STEUDEL) i turzycy (*Carex* sp.) na granicy wody. Lustro wody w ok. 60% zarośnięte przez rdestnicę pływającą (*Potamogeton natans* L.). Dwie larwy *A. subarctica* złowiono 5 i 22 VIII 1999 roku na stanowisku na obrzeżu turzyc, pomiędzy gałązkami gęsto rosnącej tu *Cladophora* sp.

- Pojezierze Szczecineckie, UTM: XV03, śródleśny zbiornik dystroficzny ok. 2 km na wschód od miejscowości Borne Sulinowo. Powierzchnia ok. 0,25 ha głębokość maks. ok. 2 m., otoczony lasem sosnowym, z zaroślami wierzbowymi przy brzegu zbiornika (porośnięta połowa linii brzegowej). Z brzegów nachodzące pło torfowcowe. Jedna larwa *A. subarctica* została złowiona 12 VI 2001 roku na granicy pła torfowcowego i wody.

Przemysław MROWIŃSKI, Barlinek
Andrzej ZAWAL, Kat. Zool. Bezkreg. i Limnol. USz, Szczecin

333. *Aeshna affinis* (VANDER L.) (*Odonata: Aeshnidae*) w dolinie Bugu w roku 2000

Aeshna affinis (VANDER L.) (*Odonata: Aeshnidae*) in the valley of River Bug in the year 2000

KEY WORDS: Dragonflies, *Odonata*, *Aeshna affinis*, E Poland, new localities, the River Bug valley.

Aeshna affinis (VANDER L.) jest ciepłolubną ważką śródziemnomorską, w Polsce do poprzedniej dekady znaną z nielicznych stanowisk. Poza pojedynczymi stwierdzeniami w Wielkopolsce i na Nizinie Mazowieckiej, leżały one w regionach południowych. Ostatnio ukazało się kilka doniesień z Lubelszczyzny i Wielkopolski, jednak wiedza o występowaniu omawianego gatunku w naszym kraju pozostaje niezadowolająca i cenne są wszelkie nowe obserwacje.

Prowadząc obserwacje w dolinie Bugu odkryłem w dniu 11 VIII 2000 trzy nowe stanowiska *Aeshna affinis*:

- Dorohusk (FB97), starorzecze Bugu (powierzchnia ok. 15 arów), okresowo połączone z rzeką, przy rzece głębokie, dalej płytkie, okresowo wysychające. Roślinność z dominacją *Carex* sp., tworzącej zwarty, łanowy szuwar ze związku *Magnocaricion*. Miejsca głębsze z otwartym lustrem wody, płytsze całkowicie zarośnięte przez turzyce.
1 terytorialny ♂ nad najpłytszą częścią zbiornika z gęstym szuwarem turzycowym.
- Uhańka ad Dorohusk (FB96), łąki na skraju pradoliny Bugu, przy szosie Hrubieszów-Dorohusk. Podłoże podmokłe, z mchami. Większa część łąki porośnięta wysokim, łanowym, zwartym szuwarem *Carex* sp. z domieszką *Juncus* sp.
3–4 terytorialne ♂♂ nad gęstymi szuwarami turzycowymi.
- Gródek ad Hrubieszów (GB13), nadbrzeżna łąka w widłach Huczwy i Bugu, corocznie zalwana przez obydwie rzeki, z płytkim zbiornikiem o powierzchni ok. 50 arów w centrum. Dominująca roślinność: trawy (*Graminae*), *Carex* sp., *Juncus* sp., miejscami *Schoenoplectus lacustris* (L.) PALLA.
2–3 terytorialne ♂♂ nad szuwarami traw i *Carex* sp.

Do niedawna *A. affinis* stwierdzano w Europie Środkowej bardzo rzadko. Jeszcze rzadsze były doniesienia o przetrwaniu zimy przez założone przez migrantów populacje: w Polsce odnotowano zaledwie kilka takich przypadków (BERNARD, SAMOŁĄG 1994: Opusc. zool. flumin., 117: 1-7). Każde doniesienie było więc prawdopodobnie świadectwem migracji z południowej części kontynentu. Od poprzedniej dekady ilość stwierdzeń wyraźnie wzrosła, tak więc mamy do czynienia przynajmniej z nasileniem migracji. Ostatnie dane z Polski